

HandläggareFrank Axhag
08- 508 26 321**Till**Trafiknämnden
2025-03-20

Västerbron etapp 2. Renovering av stål- och betongkonstruktioner. Inriktningsbeslut

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden godkänner för sin del förslag till inriktning för projekt Västerbron etapp 2 – Renovering av stål- och betongkonstruktioner och föreslår att kommunfullmäktige godkänner förslaget och ger trafiknämnden rätt att fortsätta planering för projektet upp till 60 mnkr, som underlag för ett kommande genomförandebeslut. Projektets totala utgift beräknas till investeringsutgift enligt bilaga 2.

Gunilla Glantz
FörvaltningschefPeter Granström
AvdelningschefMattias Wäppling
Enhetschef**Trafikkontoret**
InfrastrukturFleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Växel 08-508 27 200
frank.axhag@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
start.stockholm

Sammanfattning

Trafikkontoret har genomfört en tillståndsbedömning av Västerbrons konstruktionsdelar samt arbetat fram förslag till

åtgärder för att säkerställa att brons tekniska livslängd ska kunna förlängas med ytterligare minst 80 år.

Utifrån genomförd utredning kan kontoret konstatera att Västerbron är i ett relativt bra tekniskt skick men i behov av åtgärder. Skador på både betong och stål föreligger, vilka behöver åtgärdas inom en tioårsperiod för att säkra Västerbrons framtida funktion. Nämnden fattade 2024 genomförandebeslut för projektet ”Västerbron etapp 1 – fuktisolering av mittrefuger samt förebyggande åtgärder på stål- och betongkonstruktioner”. I detta ärende redovisas förslag på fortsatt planering för återstående arbeten efter det att etapp 1 är färdigställd.

Planeringen av etapp 2 utförs så att kommande entreprenadarbeten kan utföras i en sammanhängande entreprenad eller uppdelat på flera delentreprenader. Genomförande kommer att ske tidigast under åren 2030-2035.

När både etapp 1 och 2 är genomförda kommer brons tekniska livslängd vara förlängd med minst 80 år.

Introduktion till projektet

Bakgrund

Västerbron färdigställdes 1935 och består av två stycken broar som sammanbinder Kungsholmen med Långholmen över Riddarfjärden och Långholmen med Södermalm över Pålsundet. Den närmare 970 meter långa bron har sedan invigningen inte enbart varit en viktig strategisk länk för sammanhållande region, utan även kommit att bli ett av Stockholms mest kända landmärken.

Bild 1: Ortofoto som visar Västerbrons läge. Bron sträcker sig från Kungsholmen över Långholmen till Södermalm.

Bild 2: Fotografi som visar Västerbron, vy från Marieberg.

2018-10-18 fattade trafiknämnden utredningsbeslut (dnr T2018-02470) för bedömning av Västerbrons tillstånd till en investeringsutgift om 5 mnkr.

2020-06-11 fattade trafiknämnden reviderat utredningsbeslut (dnr T2018-02470) avseende en höjning av utredningsutgifterna till 25 mnkr.

Trafikkontoret genomförde under åren 2020-2022 en omfattande tillståndsutredning av brons ingående konstruktionsdelar med resultatet att bron bedöms vara i ett relativt bra tekniskt skick men i

behov av åtgärder. Det finns skador på både betong och stål, vilka behöver åtgärdas inom en tioårsperiod för att säkra bronns framtida funktion. Kontoret arbetade därefter under år 2022-2023 fram förslag till åtgärder som rekommenderas att utföras för att säkerställa att bronns livslängd ska kunna förlängas. Inriktningen är att åtgärderna utförs som två separata projekt över en längre tidsperiod. De mest akuta arbetena utförs i etapp 1.

2023-08-24 fattade trafikinämnden inriktningsbeslut (dnr T2020-03234) för fortsatt planering för projekt Västerbron etapp 1 – fuktisolering av mittrefuger och förebyggande åtgärder på stål- och betongkonstruktioner till en investeringsutgift om 40 mnkr och en uppskattad total utgift om 160-210 mnkr.

2024-04-23 fattade trafikinämnden och kommunfullmäktige 2024-09-02 genomförandebeslut (dnr T2020-03234) för fortsatt planering för projekt Västerbron etapp 1 – fuktisolering av mittrefuger och förebyggande åtgärder på stål- och betongkonstruktioner till en investeringsutgift om 310 mnkr. Den ökade kostnaden jämfört med inriktningsbeslutet berodde framförallt på omfattningsförändringar, då åtgärder som ursprungligen avsågs utföras inom etapp 2 av produktionstekniska skäl tidigarelades.

Kontoret har under 2024 arbetat med detaljprojektering av etapp 1 med ett planerat utförande av entreprenadarbeten under åren 2025-2027.

I detta ärende redovisas förslag på fortsatt planering för återstående arbeten efter det att arbetena inom etapp 1 så småningom är avslutade.

När även åtgärderna i etapp 2 är färdigställda kommer Västerbrons funktion vara säkerställd och med normala löpande underhållsinsatser kommer dess livslängd att vara förlängd med minst 80 år.

Mål och syfte

Syftet med projektet är att förhindra fortsatt skadeutveckling och möjliggöra att bronns livslängd förlängs med minst 80 år.

Målet med projektet är att åtgärda delar som återstår efter genomförandet av etapp 1.

För projektet har stadens nedanstående styr- och strategidokument beaktats:

- Stockholm stads budget 2025. Inriktningsmål och mål för verksamhetsområden samt direktiv till nämnder och bolagsstyrelser:

- Undvika funktionsbrister med efterföljande framkomlighetsproblem med stora samhällskostnader som följd (3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd).
- Minska behovet av akuta drift- och underhållskostnader (3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd).
- Säkra och förbättra framkomlighet (2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar).
- Minskad miljöpåverkan (2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring).
- Vision 2040.
- Stockholm Stads miljöprogram 2030:
 - Investering i infrastruktur, fossilfria byggarbetsplatser, minskade utsläpp från transporter av byggmassor, och återanvändning i stället för rivning (2. Ett Stockholm utan globalt klimatavtryck och 5. Ett resurseffektivt och cirkulärt Stockholm).
 - Rening av dagvatten (3. Ett Stockholm med livskraftiga ekosystem)
- Stockholm Stads program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2024-2029.
- Stockholm Stads framkomlighetsstrategi 2022 med tillhörande planer.
- Stockholm Stads dagvattenstrategi 2015.
- SSIP Systemstöd stora infrastrukturprojekt samt trafikkontorets projekthandbok.
- Stockholm Stads tekniska handbok 2015, rev 2024.
- Trafikkontorets planeringsdokument.

Befintlig situation

Bron används idag av alla trafikslag, men är framför allt en viktig koppling för gående, cyklister och kollektivtrafiken.

Västerbron har kulturhistorisk klassificering av högsta klassen, ”bebyggelse av synnerligen högt kulturhistoriskt värde”, enligt Stadsmuseets kulturhistoriska klassificering. Detta innebär att byggnadens kulturhistoriska värde ska tas till vara och att byggnadens karaktärsdrag ska beaktas vid en renovering.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom trafikkontoret och tillsammans med stadsmuseet.

Samråd har skett med stadsledningskontoret 2024-12-05.

Åtgärdsförslag

Förslag till inriktning

Projektet omfattar renovering, reparation och förstärkning av del av befintlig bro som återstår efter att etapp 1 är genomförd.

Arbetena omfattar i huvudsak:

- Blästring, lokala förstärkningar och ommålning av brons samtliga stålkonstruktioner.
- Utbyte av brons konsoler, det vill säga den yttre delen av bron som bär upp gångbanorna, utbyte av brokanträcken, nya räcken mellan körbana och GC-bana.

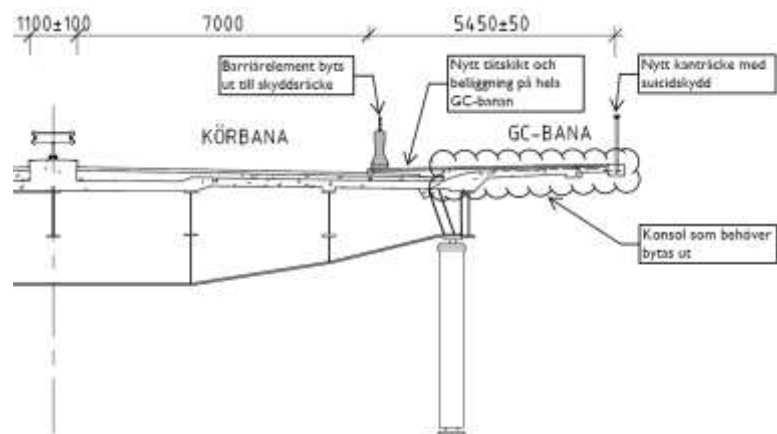

Bild 3: Sektion som visar omfattning för utbyte av brons konsoler.

- Impregnering av undersida brofarbanor.
- Nya fördröjnings- och dagvattenreningsanläggningar.

Arbeten med renovering av brons stålkonstruktioner och utbyte av brons konsoler kräver byggnadsställningar på hela brons undersida (både över land och vatten).

Planeringen utförs så att kommande entreprenadarbeten för etapp 2 kan utföras i en sammanhängande entreprenad eller uppdelat på flera delentreprenader.

Avvägningar och konsekvenser gällande förslagen inriktning

Nollalternativ

Att avvakta med åtgärder innebär förhöjd risk att brister och skador som inte åtgärdas i etapp 1 på Västerbron förvärras. Detta skulle innebära att ännu större renoveringsarbeten skulle behöva genomföras längre fram i tid, alternativt att hela Västerbron skulle behöva bytas ut.

Kulturhistoriskt bevarandevärde

En kulturhistorisk förundersökning har genomförts för att identifiera en samlad översikt över Västerbrons karaktärsdrag och kulturhistoriska värden. Kunskapsunderlaget kommer att användas som stöd i fortsatt planering och projektering för att välgrundade beslut om åtgärder ska fattas så att Västerbrons kulturhistoriska värde inte påverkas negativt. Kontorets mål är att påverkan på brons utseende ska vara så litet som möjligt. Eventuella förändringar kommer framförallt att vara kopplade till utformning av nya kanträcken och suicidskydd.

Dagvatten och skyfallshantering

Dagens broavvattning är undermålig och kan inte omhänderta vare sig dimensionerande flöden från avrinningsområdet eller fördröjning enligt Stockholm Stads dagvattenstrategi. I etapp 1 förses bron med ett nytt dagvattensystem som kan hantera dimensionerande flöden samt fördröjning men med utlopp till befintliga anslutningar. Kontoret ska i planeringsskedet tillsammans med Stockholm Vatten och Avfall (SVOA) utreda möjligheter till fördröjningsmagasin och dagvattenreningsanläggningar som ersätter utlopp till befintligt dagvattenledningssystem samt anslutning till recipient. Västerbron är upptagen i lokalt åtgärdsprogram för Riddarfjärden och Norrström, genomförandeplan med platsspecifika åtgärder (Dnr 2022-20735). Med minskad belastning på anslutande dagvattenledningssystem kan risk reduceras för att vid skyfallsöversvämning orsaka skada för samhällskritiska funktioner, skydda liv och hälsa samt stadens egendom. Kontoret kommer även undersöka möjligheten att söka externa bidrag för åtgärderna.

Delaktighet

Kontoret har i arbetet beaktat program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning. I arbete med planering för framkomlighet under byggtiden har kontoret hanterat rätten för att funktionshindrade ska kunna förflytta sig i utemiljön

(fokusområde 3 rätten att kunna ta del av den fysiska miljön och garanteras säkerhet i kris).

Tidplan och genomförande

Tidplan

Kontoret bedömer att planeringsskedet tar två år för framtagande av systemhandlingar och övriga aktiviteter som ska genomföras i planeringsskedet.

Tidpunkten för genomförandebeslut är beroende på om arbetena ska utföras i en eller flera entreprenader. Vid utförande i en sammanhängande entreprenad bedöms tid för bygghandlingsprojektering till ca 1 år följt av entreprenadupphandling ca 0,5-1 år och entreprenad till mellan 4-5 år. Under det fortsatta utredningsarbetet kommer kontoret att analysera för- och nackdelar med olika alternativ till uppdelning av entreprenadarbetena.

Aktivitet	2024				2025				2026				2027				2028				2029				2030				2031				2032				2033				2034				2035			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4				
Inriktningsbeslut (TN och KF)					X	X																																										
Planeringsskede					X	X	X	X	X	X	X	X																																				
Genomförandebeslut (TN och KF)													X	X	X																																	
Bygghandlingskede																	X	X	X	X																												
Upphandling																					X	X																										
Entreprenad																									X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X								
Slutredovisning																																													X	X		

Bild 4: Preliminär tidplan.

Kontoret bedömer att entreprenadstart för etapp 2 kommer att kunna äga rum tidigast år 2030.

Trafik under byggtiden

Kontoret bedömer att arbeten på ovansidan av bron med utbyte av brons konsoler kommer att medföra betydande trafikpåverkan.

Trafiken kommer temporärt behöva ledas om på bron i två trafikskeden. Varje trafikskede kommer att pågå ca 1,5-2 år.

Under trafikskedena kommer motorfordonstrafik behöva ledas om till motriktad trafik på ena brohalvan och GC-trafik på den sida som utbytet av brokonsoler ska utföras på flyttas i läge samt smalnas tillfälligt av från ca 5 m till ca 3,5 m.

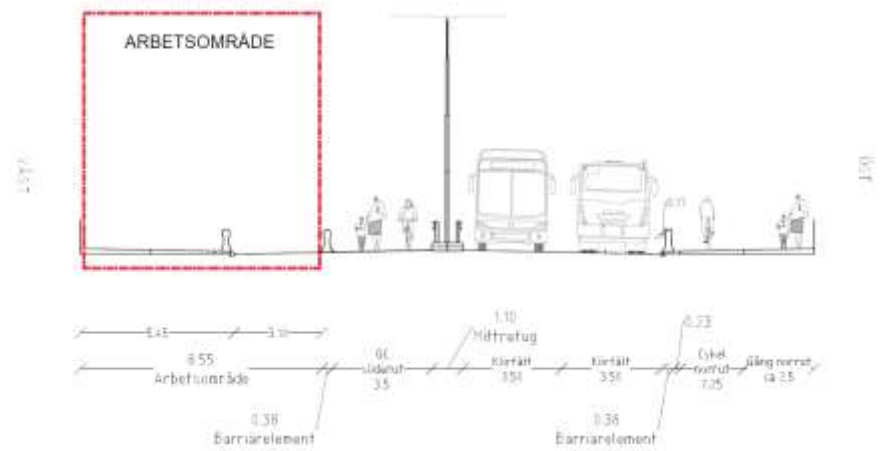

Bild 5: Sektion som visar trafikföring vid utbyte av västra sidans brokonsol. Trafikskede 1.

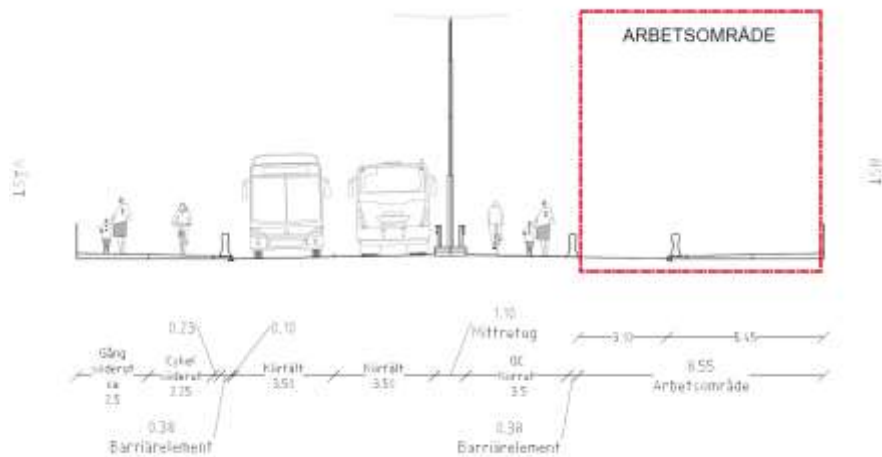

Bild 6: Sektion som visar trafikföring vid utbyte av östra sidans brokonsol. Trafikskede 2.

För fortsatt planeringsarbete behöver samordning med övriga planerade trafikpåverkande projekt både på lokal och regional nivå genomföras.

Kontoret bedömer att de relativt omfattande arbetena på bronns undersida inte kommer att påverka trafiken annat än temporärt när byggnadsställningar monteras och demonteras.

Intressenthantering och kommunikation

Kontoret kommer att uppdatera intressentanalys och tillhörande kommunikationsplan omgående efter inriktningsbeslutet, för att säkerställa att intressenter och allmänheten får en tydlig och korrekt information om varför arbetena planeras att genomföras.

Ekonomi och finansiering

Investering

Projektets ekonomi redovisas separat i bilaga 2. För att undvika att anbudsgivare i entreprenadupphandlingen påverkas av kontorets ekonomiska kalkyl sekretessbeläggs båda bilagorna enligt 19 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Risk/Osäkerhet

De risker som identifierats i projektets utredningsskede är framförallt brist på tillgång till personella resurser för utförande av arbetet.

Under planeringskedet kommer kontoret att kartlägga och dokumentera de risker som finns för hela projektet:

- Legala risker
- Finansiella risker
- Risker för begränsad framkomlighet för trafikanter under genomförandeskedet
- Tekniska risker
- Risker för genomförande och entreprenad
- Kulturhistoriska och arkitektoniska risker
- Miljörisker och miljökonsekvenser

Mot bakgrund av projektets storlek är det av särskild betydelse att kontoret arbetar löpande och proaktivt med riskhantering. I fortsatt planeringsarbete ska en riskhanteringsplan tas fram för att systematiskt identifiera, värdera och åtgärda risker med avseende på sannolikhet, kostnad, tid och kvalitet. Identifierade risker ska värderas med åtgärdsbehov som kommer att hanteras i kommande projektskeden.

Under framtagande av projektets systemhandlingar kommer kontorets kännedom om anläggningen och åtgärdsförslagen att förbättras.

Slut

Bilagor

1. Nuvärdeskalkyl (sekretess enligt 19 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400))
2. Ekonomi och finansiering (sekretess enligt 19 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400))